Beste leden van de raad,

Met deze brief geven wij u tussentijds informatie over de stand van zaken van de genomen maatregelen in verband met de uitvoeringsdruk in de Jeugdgezondheidszorg (JGZ).

In juli 2022 informeerden wij u over de maatregelen die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), specifiek de GGD, nam in verband met de acute hoge druk op het personeel van de JGZ. Deze druk werd veroorzaakt door een combinatie van factoren:

- De huidige krapte op de arbeidsmarkt;
- Een toegenomen zorgvraag onder andere ten gevolge van corona;
- Een toename van het aantal vluchtelingen en een hoger dan gebruikelijk ziekteverzuim.

Vanwege deze hoge druk was het niet meer mogelijk voor de GGD om alle taken met betrekking tot de JGZ volledig uit te voeren. Om uitval te voorkomen, heeft de GGD in juli 2022 per direct maatregelen genomen en is een aantal taken tijdelijk (deels) afgeschaald. Daarbij heeft de GGD de focus gelegd op het continueren van de basiszorg en op de zorg voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen.

De GGD heeft het afgelopen half jaar veel inzet gepleegd om de formatie weer op orde te brengen. Daardoor kan nu een aantal genomen maatregelen worden teruggedraaid. Vrijwel alle taken voor de ondersteuning en activiteiten van 0-4-jarigen kunnen in het eerste kwartaal worden hervat. Dit is conform de verwachting die er in juli 2022 was. De genomen maatregelen voor 4-18-jarigen blijven, voor het hele schooljaar 2022-2023 van kracht.
Dit verwachtte de GGD al in juli 2022. Het moge duidelijk zijn dat zowel het college van B en W, als de GGD de huidige situatie zorgelijk vindt.

Als de mogelijkheid bestaat om de genomen maatregelen eerder terug te draaien, wordt dit uiteraard gedaan.

Hieronder geven we u nader inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de genomen maatregelen. Deze informatie is afkomstig van de GGD.
Ook leest u hoe we ervoor willen zorgen dat de huidige genomen maatregelen in de toekomst worden voorkomen en de JGZ toekomstbestendig wordt ingericht.

Inleiding: de Jeugdgezondheidszorg
De JGZ staat voor een preventieve zorg voor alle kinderen van 0-18 jaar. Naast de uitvoering van (de op de Wet Publieke Gezondheid gebaseerde gemeentelijke) basistaken voert de VGGM op verzoek van gemeenten extra activiteiten uit om specifiek de risicodoelgroepen te bereiken en vroegtijdig de gezondheids- en/of ontwikkelingssituatie van een kind te ondersteunen en zo mogelijk te verbeteren. De JGZ is onderverdeeld in de zorg voor 0-4-jarigen en de 4-18-jarigen.

Ondersteuning en activiteiten 0-4-jarigen
Het grootste knelpunt om de zorg voor de 0-4-jarigen uit te voeren, kwam door het tekort aan jeugdverpleegkundigen.
In de afgelopen periode zijn (voorlopig) voldoende verpleegkundigen aangenomen. Zij ronden in februari 2023 hun inwerkperiode af.
Hierna zijn zij volledig inzetbaar.

Onderstaande activiteiten worden daarom weer (volledig) opgepakt in het 1e kwartaal van 2023:
- Telefonische vragenlijn 0-4;
- Huisbezoeken (face to face) voor alle kinderen 2 weken na de geboorte;
- Voorlichtingsbijeenkomsten en niet-kind-gebonden overleggen;
- Lokaal aanbod (onder andere extra zorg voor risicodoelgroepen);
- Uitbreiding prenataal huisbezoek.

De volgende maatregel blijft tot en met juli 2023 van kracht, zoals eerder aangekondigd:

- Het samenvoegen van 2 contactmomenten (3 jaar en 3,9 jaar) bij 70% van de kinderen (met een normale groei en ontwikkeling) naar 1 contactmoment bij 3½ jaar.

Ondersteuning en activiteiten 4-18-jarigen in 2023
Het grootste knelpunt om de zorg voor de 4-18-jarigen uit te voeren, kwam door het tekort aan jeugdartsen. De vacatureruimte van de jeugdartsen 4-18 leek vervuld.
De huidige formatie blijkt echter alsnog onvoldoende om alle taken uit te voeren. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Toename van het aantal vluchtelingen voor de Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) (verdubbeling van het aantal op 14 locaties);
- Toegenomen vraag naar psychosociale zorg en school/ziekteverzuim bij jongeren;
- Langdurige uitval door ziekte bij de jeugdartsen 4-18.

De GGD blijft actief werven voor jeugdartsen voor 4-18-jarigen.

De GGD handhaaft daarom, zoals in juli 2022 afgesproken, onderstaande genomen maatregelen voor het schooljaar 2022/2023:

- Meer contactmomenten op scholen worden uitgevoerd door jeugdverpleegkundigen, in plaats van door jeugdartsen.
- Er worden minder standaardonderzoeken uitgevoerd. Dit geldt voor klas 4 mavo/havo/vwo, enkele onderzoeken op het speciaal (basis)onderwijs en het onderzoek 18+ in het mbo.
- Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen nemen mogelijk minder deel aan niet-kind gebonden overleggen.
- Er worden minder groepsvoorlichtingen georganiseerd.

De verwachting was dat de laatste twee maatregelen tot eind 2022 zouden gelden. Deze worden nu echter verlengd tot en met juli 2023.
Waar nodig en mogelijk wordt de zorg zoveel mogelijk gecontinueerd.

De GGD heeft in juli vorig jaar de keuze gemaakt om zich te richten op de meest kwetsbare kinderen en de jongste kinderen waar de meeste groei en ontwikkeling plaatsvindt. Om preventief te kunnen werken en vroegtijdig te kunnen handelen heeft de GGD een groter beroep gedaan op haar lokale samenwerkingspartners. De ketenpartners geven bij de GGD aan hun expertise te missen bij de vroeg signalering en het vroegtijdig handelen. Maar wanneer er bij partners zorgen zijn over bepaalde casussen, denkt de GGD uiteraard wel mee in mogelijke oplossingen.

Toekomstbestendige JGZ
De huidige arbeidsmarkt en maatschappelijke ontwikkelingen vragen een JGZ die wendbaar, flexibel en slagvaardig is, zodat de JGZ kan meebewegen in deze ontwikkelingen en toekomstbestendig is.

Na het regionale Bestuurlijk Overleg Publieke Gezondheid van 4 juli 2022 is er een gezamenlijke projectopdracht geformuleerd voor een toekomstbestendige JGZ in Gelderland-Midden. Voor de bestuurlijke begeleiding van de opdracht is een voorportaal van 4 wethouders vanuit Overbetuwe, Renkum, Arnhem, Barneveld en de Directeur Publieke Gezondheid van de GGD aangesteld. Het doel van de werkgroep is om te komen tot een toekomstbestendige JGZ, die aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen en de arbeidsmarkt voor 2024 en verder.

Het advies dat de werkgroep levert bevat naast de inhoud van een toekomstbestendige JGZ ook mogelijke financiële consequenties.